

Toespraak bij werkbezoek provincies Gelderland, Limburg en Overijssel aan Nordrhein-Westfalen

Düsseldorf, 5 juli 2018

Herr Präsident des Landtags, Herr Vorsitzender der Parlamentariergruppe NRW-Benelux, Abgeordneten und Mitglieder von Provinzstaaten Limburg, Overijssel und Gelderland,

Herzlichen Dank für Ihre Einladung zu diesem Arbeitsbesuch in Nordrhein-Westfalen.

Es ist so, wie Sie es beschrieben haben, Herr Präsident: zwischen Nordrhein-Westfalen und den Niederlanden besteht eine langjährige, gute und vertrauensvolle Zusammenarbeit.

In Gelderland - und ich darf auch für Limburg und Overijssel sprechen - erleben wir das als etwas sehr wertvolles.

Wir leben schließlich in einer Zeit mit großen Problemen, die keinen Halt machen vor den Grenzen der Provinzen, Bundesländer, Länder oder sogar der Kontinente.

Wir haben uns darauf geeinigt, dass ich meine Geschichte von hier auf Niederländisch halten werde.

Denk an de migrantenstromen, Europa dat zichzelf opnieuw zal moeten uitvinden, de klimaatverandering, de energietransitie en het wereldvoedselvraagstuk bijvoorbeeld.

We leven niet alleen in een tijd die grote vraagstukken kent, maar ook een nieuwe tweedeling in de samenleving.

Waar vroeger je afkomst en economische positie vooral bepalend waren, heeft met name de uitbreiding van het hoger onderwijs voor een nieuwe tweedeling gezorgd.

De Britse journalist David Goodhart heeft daar heel verhelderend over geschreven.

Hij onderscheidt in onze westerse samenleving twee soorten mensen: de Anywheres en de Somewheres.

Ik zal proberen hen kort te karakteriseren.

De Anywheres zijn wereldburgers. Zij hebben gestudeerd en hebben een carrière die hen op verschillende plekken brengt, geregeld ook in het buitenland.

Door die goede opleiding en goede banen voelen zij zich eigenlijk overal op hun gemak, en treden nieuwe omgevingen en mensen met vertrouwen tegemoet.

De Somewheres zijn meer geworteld. In Groot-Brittannië bijvoorbeeld, leeft ongeveer 60 procent van de volwassenen nog altijd in een straal van 20 mijl van de plek waar hij woonde toen hij 14 was.

Zij zijn lager opgeleid en hebben vaker een duidelijke identiteit als arbeider, boer of huisvrouw bijvoorbeeld.

Somewheres voelen zich dan ook ongemakkelijk bij de culturele en economische veranderingen.

De meeste bestuurders bij de overheid, en hun ambtenaren, zijn Anywheres.

Dat geldt ook voor de netwerken waarin zij zich bewegen.

En hoewel zij het beste voor hebben met de hele bevolking, wordt dat door de Somewheres vaak niet zo gevoeld.

Zeker omdat de lasten van een crisis voornamelijk bij die Somewheres terechtkomen.

Als onze overheden niet beter leren om te gaan met hun belangen en populistische gevoelens, dan kunnen we meer opstanden zien - zoals de opstand die tot de Brexit leidde.

Ik denk dat David Goodhart hier wel een belangrijk vraagstuk benoemt.

Wat betekent dit nu voor onze democratie?

Twee weken geleden heeft bij ons In Nederland de Staatscommissie parlementair stelsel een tussenstand van haar werk gepresenteerd.

De commissie signaleert zes problemen in onze democratische rechtsstaat.

Eén van die problemen is dat niet iedereen in het parlement genoeg vertegenwoordigd wordt, of zich genoeg vertegenwoordigd voelt.

Het is de bedoeling dat de commissie eind van het jaar met haar eindrapport komt, met mogelijke oplossingen om onze democratie te versterken.

Op lokaal niveau maken de gemeenten steeds meer werk van burgerparticipatie.

ProDemos heeft bijvoorbeeld de Participatiewijzer ontwikkeld. Dit is een website die gemeenten helpt inwoners te betrekken bij beleid of een project.

De provincie is hierin ook zoekende. Wij lopen eerlijk gezegd iets achter. Wellicht omdat wij als middenbestuur minder zichtbaar zijn dan het Rijk en de gemeenten.

Voor de burger is 'de overheid' echter één begrip, dus als één overheidsinstantie faalt dan straalt dat af op allemaal. Daarom beraden ook wij ons op 'onderhoud aan de democratie'. Wij zijn benieuwd wat dit rond de provinciale verkiezingen van 2019 aan verandering brengt.

Hoe kunnen we de Anywheres en de Somewheres beter verbinden?
Samen maken we één samenleving.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Jong geleerd, oud gedaan.

Het Nederlands kent tal van spreekwoorden die zeggen hoe belangrijk het is te investeren in de volgende generaties.

Wat dat betreft timmeren wij in Gelderland - en nu spreek ik even alleen namens mijn eigen provincie - goed aan de weg.

Een keer in de vier jaar organiseren we een groot Gelders jongerendebat, met de titel 'Jong zijn in Gelderland'. Daarnaast biedt de provincie Gelderland al ruim 20 jaar onderdak aan activiteiten als een debatcompetitie voor scholieren, het *Model European Parliament* en de provinciale voorronde van het *Nationaal Jeugddebate*.

Dit jaar is er heel veel aandacht voor de MBO-studenten.

Laten we met elkaar verkennen hoe we aan beide zijden van onze grenzen weer nieuwe impulsen kunnen geven aan ontmoeting en verbinding. Juist ook tussen mensen die dat niet vanzelf al doen.

Herr Präsident, ich möchte Ihnen nochmals für Ihre Einladung danken. Deshalb möchte ich Ihnen diese Radierung des in Gelderland lebenden Eisvogel überreichen.